

PARAGRAFF

interviu cu

ADINA VĂRGATU

selecționar și membru al
board-ului Astra Film Festival

Festivalul Astra Film, o oază de cinema documentar

Când a început colaborarea dumneavoastră cu AFF și cum s-au schimbat lucrurile între timp?

A început din anii '90, prin urmare a fost loc și timp pentru multe schimbări. Pe toate planurile. Pentru mine personal, Astra Film a fost o întâmplare fericită. În anii aceia cam deusolați, Dumitru Budrala avea deja în mintea lui viziunea întregului proiect Astra Film, adică un centru de documentar cu producție de film, arhivă, programe de training și un festival internațional de film documentar. Toate acestea erau o utopie în acel moment și, în ceea ce mă privește, mărturisesc sincer că la începutul colaborării mele cu Astra Film nu aveam habar cât de departe mergea Dumitru cu viziunea lui. Pășeam pe un teren necunoscut și a trebuit să învăț din mers, cu fiecare pas. Pentru mine a fost o șansă.

O componentă-cheie în a asigura succesul unui festival de film se referă la calitatea și diversitatea producțiilor participante. Cum faceți să aduceți în fața publicului ceva nou în fiecare an și care sunt criteriile dumneavoastră când vă ocupați de selecția filmelor?

Programul oficial este structurat în așa fel încât să aducă la Astra Film o varietate de filme pentru o varietate de spectatori. Sunt producții internaționale de răsunet, sunt filme care se focalizează pe spațiul fost comunist, este – desigur, producția românească și programul „Student“, care îi conectează pe tinerii documentariști din România la producțiile școlilor de film și programelor de training din lume. În secțiunile competiționale, filmele ajung în urma unui proces de selecție în două etape, preselecția, realizată de o echipă de selectori care evaluează toate înscrierile, și selecția finală. Dincolo de filmele înscrise pentru competiții, festivalul invită producții pentru programe

sau proiecții speciale (cum a fost cazul cu „Google And The World Brain“, filmul de deschidere din acest an). Documentarele din și despre România sunt urmărite cu atenție an de an pentru a fi cuprinse în panorama „Made in Romania“. Apoi, fiecare ediție vine cu un focus, de obicei tematic. Anul acesta, pentru că AFF aniversează două decenii de la înființare, programul special este unul retrospectiv, „Retro 20“.

Așadar, filmele ajung în programul oficial pe mai multe căi, e un proces complex, pe care nu-l parcurgi de unul singur – slavă Domnului! Eu fac parte din el ca membru al board-ului, alături de Dumitru Budrala, directorul festivalului, și directorul artistic Csilla Kato. Sunt multe criterii de care ținem seama: originalitatea poveștii și a mod-

ului în care e transpusă în film, calitatea cinematografică și, mai ales, onestitatea abordării. În selecțiile Astra Film, producțiile independente, realizate cu mijloace modeste, sunt tratate pe picior de egalitate cu documentarele făcute cu bani mulți și uneori chiar le surclasează, pentru că nu vrem filme care să placă publicului cu orice preț, ci filme care să pună pe gânduri.

Din punctul dumneavoastră de vedere, care este importanța unui festival de film documentar ca Astra Film?

Astra Film este important în măsura în care cinematografia documentară e importantă. Se spune că filmul documentar și cel de ficțiune n-ar trebui categorisite separat, pentru că și într-un caz și în celălalt vorbim despre cinema pur și simplu. Foarte adevărat,

dar nu e mai puțin adevărat că documentarul are parte de expunere infimă comparativ cu filmul de ficțiune. Noroc că există oaze de cinema documentar, iar Astra Film e una dintre ele.

Care sunt cele mai mari obstacole și provocări cu care se confruntă AFF an de an?

În privința obstacolelor, așa zice că sunt de două feluri: cele recurente, cu care ne întâlnim inevitabil la fiecare ediție și care țin în principal de finanțare – dar nu numai, și cele neprevăzute, care ne condimentează viața de organizatori.

Dacă e să vorbim despre provocări, pe unele ni le inventăm singuri. Anul acesta, de pildă, propunem un format nou pentru secțiunea Eco-Cinematograff. E o secțiune competițională, deci pune la bătaie un premiu, iar juriul care decide câștigătorul e format din cinci liceeni, care vor fi „păstoriți“ de profesorul Vintilă Mihăilescu. Proiectul e cu bătaie lungă, pentru că urmărește implicarea celor foarte tineri într-un program de educație prin eco-documentar. Cum va evolua el pe parcurs, vom vedea.

Aveți niște recomandări de filme proiectate în cadrul acestei ediții care dumneavoastră v-au plăcut în mod deosebit? Ce nu trebuie să rateze publicul de la Astra Film?

Secțiunea „Student“, la pachet. Sunt 13 filme, scurt și mediu metraje, care te poartă prin toate ale vieții (și morții): adolescenți care nu pot și nu vor să funcționeze după regulile adulților, momentul maturizării, industria de nunți, viața conjugală uzată de trecerea anilor, ajunsă în punctul în care partenerii nu mai au ce să-și spună, marea trecere care este moartea, privită prozaic, ca o rutină a vieții, religia între credință și cabotinism etc.

Și așa mai recomandă „Leviathan“, care e mai mult decât un film, e o experiență senzorială copleșitoare.

Având în vedere că anul acesta Astra Film aniversează 20 de ediții, ne puteți spune o anecdotă petrecută în edițiile precedente ale festivalului care v-a rămas întipărită în memorie?

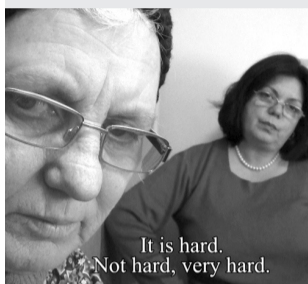
De prin 2002, la Astra Film au început să vină studenți din țările din jur. O notă aparte o făceau studenții polonezi, care au venit la Astra Film multe ediții la rând. Cu cozile lor rasta și cu rucsacuri imense în spate, erau o apariție exotică în peisajul destul de provincial al Sibiului de atunci. Cred că era în toamna lui 2006, festivalul începea a doua zi și mă grăbeam spre Casa de cultură unde echipa muncea de zor ca să fie totul gata la timp, când am auzit pe stradă o remarcă: „Uite polonezii! Înseamnă că începe Astra Film.“

Interviu de Teodora Lascu

esențial

Reconstituirea portretului unei țări, sau**De ce nu trebuie să ratezi secțiunea Made In Romania**

După cum ne-au obișnuit și în edițiile precedente, selecționerii Festivalului de Film Astra au pregătit un nou set de documentare, mai precis doisprezece la număr, marca Made in Romania. Filmele care participă anul acesta la această secțiune specială sunt realizate în România de autori români sau străini și tratează o serie de subiecte abordate din unghiuri cât mai originale.

It is hard.
Not hard, very hard.

Pletora de tematici recom-pune în mozaic portretul amplu al unei Români extrem de preocupate, și asta pe bună dreptate, de clișeele și prejudecățile asociate aproape instinctiv cu imaginea ei, atât în interiorul, cât și în afara granițelor. Iar

ceea ce face ca această privire de ansamblu să devină și mai interesantă și de neratat este faptul că viziunile subiective din spatele filmelor sunt pe cât de captivante, pe atât de inedite și diferite una față de cealaltă.

De la Elena Borcea, tână în vârstă de numai 16 ani care, cu ajutorul Asociației Vira, a realizat un documentar anchetat și extrem de personal despre felul în care închiderea Întreprinderii de Rulmenți de la Bârlad a marcat evoluția propriei sale familii („Familia mea, pe scurt”, prezentat și la Cannes în cadrul secțiunii non-competiționale Short Film Corner), la veterani precum Radu Gabrea, al cărui film „Evrei de vânzare” trădează obsesia unui popor de a reconstitui adevărul istoric, tratând povestea unui tip de tranzacții neortodoxe între Israel și România comunistă, avem de-a face în cadrul secțiunii Made in Romania cu producții care nu au cum să te lase indiferent.

La cea de-a douăzecea ediție, festivalul Astra vă propune să aruncați o privire la investigațiile pe care acești cinești le realizează, tratând atât chestiuni sociale de actualitate autohtonă, într-o Românie văzută în continuare de mulți ca paradis rural, cât și teme universale precum drepturile de autor în epoca digitală sau negarea tradițiilor populare într-o lume în curs de globalizare.

Teodora Lascu

10 amănunte incredibile despre secțiunea INCREDIBIL

De la realitatea din spatele celui mai ambițios proiect intelectual al Internetului, trecând prin rutina obsesivă de a-ți înregistra gândurile, relațiile, amintirile și chiar moartea pe cea mai faimoasă rețea de socializare din lume, până la o incursiune bulversantă în interiorul celui mai strict regim politic cunoscut omului, culminând cu o fereastră către realitățile interioare ale unor torționari politici cu fantezii de staruri de la Hollywood, secțiunea „Incredibil” promite să te surprindă prin povești pe care trebuie să le vezi ca să le crezi.

Și dacă nu te-am convins încă, iată 10 amănunte incredibile despre „copiii teribili” ai festivalului:

► Actul de a ucide (2012; r: Joshua Oppenheimer) este joaca de-a moartea a lui Anwar Congo și a prietenilor săi, care, în 1965, după înlăturarea guvernului din Indonezia, au devenit peste noapte șefi de plutoane de execuție. Ambițiile adevărate ale celor trei țin, însă, mai mult de latura artistică. În numere grotești de western-uri, filme polițiste și musical-uri, aceștia își recrează crimele și își joacă victimele, imaginându-se în pielea lui John Wayne sau Marlon Brando.

► Membrii plutoanelor de execuție care apar în film au insistat să fie plătiți pentru „eforturile artistice” depuse.

► Regizorul secund și peste 20 de membri ai echipei de filmare au dorit să rămână anonimi, de teama represaliilor venite din partea soldaților din plutoanele de execuție care nu au participat la filmări.

► Filmul îi are ca producători pe doi dintre cei mai celebri regizori de documentare din lume, Werner Herzog și Errol Morris.

Nu pierde „Actul de a ucide” sâmbătă, de la ora 21:00 în Sala MARSHALLI

► În 2011, primul ministru al Australiei a interzis practicarea plank-ing-ului, noua activitate extremă care a adunat mai mult de 300.000 de like-uri pe Facebook, după ce un practicant dornic de afirmare a decedat. Acesta este doar unul dintre motivele pentru care „Nebunia Facebook” (2011; r: Geoff D'Eon) nu este doar povestea celor pentru care „2000 de prieteni apropiați” reprezintă o realitate, ci și un studiu al implicațiilor, de multe ori dezastroase, ale celei mai populare rețele de socializare din lume.

Vino la „Nebunia Facebook” sâmbătă la ora 21:00, în Sala SAUCANI

► În aprilie 2012, Coreea de Nord, cea mai închisă țară de pe planetă, a permis accesul a 140 de jurnaliști, cu ocazia sărbătorilor faraonice prilejuate de împlinirea a 100 de ani de la nașterea lui Kim Ir Sen. În mod normal, în Coreea de Nord au acces nu mai mult de 4 echipe de jurnaliști pe an!

► Din 1985, când o echipă TV a însoțit ultima vizită oficială a lui Nicolae Ceaușescu în Phenian, Adelin Petrișor este primul jurnalist român de televiziune care a reușit să filmeze în Coreea

de Nord. Jurnalistului român i-au trebuit 6 ani să ajungă acolo și ce a rezultat este documentarul-reportaj „Coreea de Nord, nimic de invidiat” (2012; r: Adelin Petrișor)

► În Coreea de Nord trăiesc 25 de milioane de oameni. Majoritatea nu au auzit niciodată de Internet, cum-pără mâncare pe cartelă și nu au voie să dețină proprietăți. Telefonul mobil are doar 300.000 de utilizatori, și asta datorită unei companii de telefonie din Egipt care a implementat o rețea specială în 2011.

► „Google și creierul mondial” (2013; r: Ben Lewis), un documentar despre cel mai ambițios proiect demarat pe Internet și consecințele sale legale și morale, a avut premiera la Sundance Film Festival și a primit critici extrem de pozitive. Cu toate acestea, găsirea unui distribuitor în Statele Unite ale Americii s-a dovedit a fi un proces foarte dificil, mulți speculând că motivul ar fi atacarea intereselor Google.

► Filmul a fost filmat în locații din China, Statele Unite ale Americii, Europa și America Latină, conținând unele dintre cele mai spectaculoase și frumoase biblioteci din lume, printre care: Biblioteca Mănăstirii din Montserrat, Biblioteca Națională din Beijing, Biblioteca Vasconcelos din Mexico City, precum și impresionantul Centru Supercomputing din Barcelona, unde se află MareNostrum, unul dintre computerele mamut ale lumii, înconjurat de vechii pereți ai catedralei Torre Girona.

„Google și creierul mondial”, filmul care a dat startul ediției din acest an, mai poate fi vizionat vineri, de la ora 19:30, în Sala MARSHALL

Loredana Ghidacea

Retrospectiva Astra Film Festival în imagini

2006 este anul în care Cristi Puiu face parte pentru prima dată din juriul Astra Film Festival. Tot o premieră este și prezența la festival a regizorului și producătorului britanic Michael Yorke. Evenimentul din acest an a avut în centrul programului special tema femeia, ocazie cu care este prezentat un portret al regizoarei Kim Loginotto.

În 2007, Sibiu e Capitală Culturală Europeană, iar festivalul primește Marele Premiu pentru cel mai bun proiect cultural din România la secțiunea „Artă și Cultură” din cadrul Galei Societății Civile. Ediția din acest an pune accentul pe Transilvania, iar Regizorii Michael Yorke și Bob Connolly împart secțiunea portret.

Anul 2009 aduce cu el și prima ediție a Astra Film Junior, fratele mai mic al festivalului, care cuprinde filme documentare realizate pentru copii și adolescenți. Primul volum dedicat istoriei postdecembriste a filmului documentar românesc a fost lansat în cadrul programului special „20 de ani de film documentar românesc” organizat de Astra Film Festival în acest an. Totodată, 2009 a marcat și începutul noului val al filmului românesc, iar Corneliu Porumboiu și Cristi Puiu, reprezentanți ai acestui val, au fost prezenți pe scena Astra Film în acest an.

AFF 2006

Ecourile Eco CinematogrAFF

Secțiune specială la AFF 2013 dedicată documentarului cu temă ecologistă

8 filme concurează la secțiunea competițională Eco-cinematogrAFF în acest an: „Țara cea mică“ (r. Nikos Dayandas, Grecia, 2013), „Blestemul gazelor de șist“ (r. Lech Kowalski, Franța, 2013), „Deșeuri“ (r. Anirban Datta, India, 2012), „Orizont“ (r. Skule Eriksen, Norvegia, 2013), „Sindromul Venetia“ (r. Andreas Pichler, Austria, Germania, Italia, 2012), „Spre insula de nicăieri“ (r. Kate McNaughton, Marea Britanie, 2012), „Tokyo Waka“ (r. John Haptas și Kristine Samuelson, S.U.A., 2012), „Un film fain“ (r. Andrei Dăscălescu, România, 2012).

► Anul acesta este a treia ediție de când programul oficial al Astra Film Fest include o secțiune dedicată filmului eco, dar primul an când această sesiune devine una competițională.

► Juriul care decide câștigătorul acestei secțiuni este format din liceeni de la Colegiul Național Gheorghe Lazăr din Sibiu, prezidați de domnul Vintilă Mihăilescu, antropolog și profesor la Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA).

► Numele „Drill, baby, drill“ al filmului realizat de regizorul polonez Lech Kowalski este inspirat de la sloganul electoral folosit pentru prima dată la Convenția Națională Republicană din 2008. Cei care foloseau acest slogan își exprimau sprijinul pentru exploatarea tot mai intensă a petrolului, văzut ca principală sursă de energie.

► Anirban Datta, regizorul filmului „Deșeuri“, a fost prezent la Festivalul de Film de la Cannes cu filmul său de absolvire, în anul 2006.

► „Orizont“, singurul film fără cuvinte al secțiunii, face parte din trilogia „Peisaj“, alături de alte două documentare, „Fiord“ și „Lumină de iarnă“, care dezvăluie imagini spectaculoase filmate pe coasta de sud-vest a Norvegiei.

► Documentarul „Orizont“ a câștigat deja anul acesta pre-

miul pentru „Cel mai bun director de imagine“ în cadrul Festivalului Internațional de Film Documentar „Kinolipops“ din Kiev, Ucraina.

► Skule Eriksen, regizorul filmului „Orizont“, a câștigat 22 de premii de-a lungul celor 35 de ani de activitate cinematografică, printre care și „Premiul Special pentru cea mai bună imagine“ pentru filmul „Fiord“, în cadrul Festivalului internațional ECO-ETNO-FOLK Film din România (în 2010).

► Andreas Pichler, regizorul documentarului „Sindromul Venetia“, a câștigat prestigioasa distincție „Grimme Award“ în 2004.

► Andrei Dăscălescu, singurul regizor român prezent în această secțiune, a conceput și organizat festivalul Filmul de Piatră de la Piatra Neamț, ajuns anul acesta la a șasea ediție.

Regizorii filmelor prezente în această secțiune au în palmares, în total, peste 40 de premii câștigate la festivaluri naționale și internaționale.

Corina David

Când filmul documentar intră în sesiune – secțiunea Student a AFF 2013

Festivalul de Film Documentar Astra vă invită anul acesta la o serie de documentare realizate de studenți, atât din România, cât și din Europa sau Asia. Selecția acestui an se axează pe filme care explorează experiențe cât se poate de personale. Astfel, moartea, nebunia, visul sau maturizarea sunt unele dintre temele pe care le putem întâlni în cadrul acestei secțiuni.

Filmul care deschide competiția – „După fel și chip“ (2012), realizat de Paula Oneț, este povestea, relatată cu umor de studenta clujeană, a unor oameni care își aleg încă din timpul vieții fotografia de pe mormânt, demonstrând astfel că cimitirul poate deveni un document social viu.

Același spațiu este explorat și de Lefteris Fylaktos, autorul documentarului „Cafe-Finovo“ (2013), de unde aflăm povestea primei cafenele din Germania amplasată... într-un cimitir! Contrar așteptărilor, activitățile desfășurate în cafenea sunt extrem de vii și de artistice.

„Dacă 6 ar fi 9“, documentarul Ivanei Mladenovic realizat în timpul workshop-ului Aristoteles, conturează portretul unui bărbat de 50 de ani care încearcă să demonstreze lumii întregi că este normal. Din dorința de a face filme, bărbatul se ocupă de actorie, coloană sonoră și producție, personajele pe care le joacă fiind nimeni alții decât

Sfântul Nicolae și Ștefan cel Mare.

„Kedi“ (Stefan Neuberger, 2012), este exercițiul experimental al germanului Stefan Neuberger, în care mai mulți oameni din Istanbul sunt văzuți prin prisma peisajului extrem de bogat pe care îl creionează propria lor imaginație. Împreună, ei creează povestea vieții unei pisici.

Taiwanezul Yu-Shen Su a ales să surprindă, în „Construire“ (2012), într-o perioadă de dezvoltare urbană accelerată în China, două orașe pustii: unul fantomă și unul mitic, al viitorului.

Sensibilitatea tinerilor se face simțită și în celelalte povești depănate de documentarele care fac parte din această secțiune, tocmai de aceea vă recomandăm călduros să vă puneți cu burta pe documentare: sesiunea continuă!

Diana Voinea

2006 Cristi Puiu și Dumitru Budrala

2006 Michael Stewart

AFF 2006 Public numeros la Casa de Cultură din Sibiu

AFF 2006 regizorul și producatorul Michael Yorke

Vox Pop

Studentii străini

au decis:

Sibiu, locul perfect pentru un festival de film!

Zilnic, oameni de toate vârstele iau cu asalt treptele Casei de Cultură, grăbiți să vadă cât mai mult din programul festivalului. Întâlnim în discuțiile noastre studenți, pensionari, actori, ingineri sau foarte buni cunoscători ai filmului documentar, care analizează fiecare cadru prin prisma propriei experiențe.

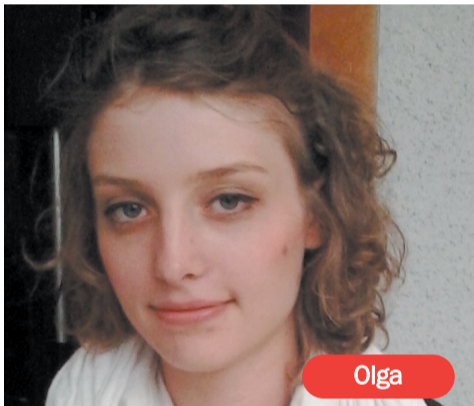
David, student din Germania, este impresionat de realitatea dură a filmului: „Ceea ce mi s-a părut emoționant la acest film (n.r. 8 Martie) a fost așul de la locul lor de muncă, pe care era scris «Tati, te așteptăm acasă», deși în film eu am văzut foarte multe femei. Pentru mine, asta este de fapt toată ideea filmului, faptul că aceste femei fac de fapt o muncă pentru bărbați. În Germania, noi avem foarte multe organizații care luptă pentru drepturile femeilor, nu există așa ceva și în România? Întreb pentru că mi se pare că aceste femei au nevoie de așa o organizație“.

În Sala Marshall a Casei de Cultură, un grup de tineri discută aprins la sfârșitul filmului, ceea ce ne face curioși să le aflăm opiniile despre proiecțiile din aceste zile, dar și despre întreg festivalul. Intrăm în vorbă și aflăm că sunt studenți la Institutul de Etnologie și Antropologie din Polonia și sunt foarte entuziasmați de prezența lor la Astra Film Festival.

Marek, singurul băiat din grup, ne spune: „Acesta este primul an în care vin la festival și îl găsesc extrem de interesant, îmi place în special faptul că

Marek

Olga

Katarzyna

în program sunt incluse foarte multe filme din multe domenii. Din păcate, nu le pot vedea pe toate, chiar dacă sunt aici de la 12 la prânz până la 10 seara. Sper să-mi placă ce o să văd, cu atât mai mult cu cât nu am cum să-mi fac un program (sunt prea multe filme și a mai rămas prea puțin timp), așa că mi-am propus să văd cât de multe filme pot!“

Olga a descoperit deja partea care o interesează cel mai mult din tot festivalul: „Cel mai mult îmi place secțiunea Eco CinematogrAFF, unde pot vedea filme despre reciclare, ecologie sau drepturile omului; mă bucur mult că am șansa asta. Trebuie să spun că am văzut doar filme străine cu acest subiect, de aceea plănuiesc să văd «Un film fain», despre care am înțeles că are un regizor român. Din tot ce am văzut până acum, cel mai mult mi-a plăcut «Kedi», o povestire despre a fi pisică, în care oamenii își folosesc imaginația pentru a-și da seama cum se simte o pisică, regizorul folosește imagini din Istanbul, este totul foarte plastic și îmi place mult!“

Katarzyna, colegă cu Marek și Olga, ne spune: „Filmul meu preferat de până acum este «8 Martie». Mi-a plăcut ideea regizorului de a arăta părți din socialism, ca de exemplu mineritul sau alte tipuri de muncă industrială, în care femeile fac toată munca grea. Iar apoi, după revoluție, chiar dacă societatea a devenit una democratică, putem vedea că femeilor le lipsesc în continuare opțiunile, există încă o problemă foarte mare cu drepturile

cetățenești și cu retribuirea echitabilă a muncii care o fac femeile și a celei pe care o prestează bărbații deci, practic, nu s-a schimbat nimic odată cu căderea comunismului. Mi s-au părut foarte interesante aceste aspecte, și încă și mai interesant e faptul că totul este prezentat din punctul de vedere al unui bărbat“.

Marek se încumetă să dea și un pronostic: „Am văzut câteva filme foarte bune, dar câștigătorul cred că va fi unul dintre acele filme care vorbesc despre problemele din lume, despre Internet sau despre dezastre. Bineînțeles, este foarte important și ca subiectul filmului să fie unul interesant!“

Printre atâtea filme, tinerii au apucat totuși să ia și pulsul orașului: „Sibiul a fost o surpriză pentru mine, una plăcută. Îl văzusem doar în câteva poze pe Internet, este prima dată când vin aici și mi se pare locul perfect pentru așa un festival, locațiile sunt foarte aproape una de cealaltă, hotelul, sala de proiecții... Și îmi place mult ritmul orașului, faptul că nu se întâmplă nimic foarte rapid, dar în același timp totul are o energie proprie extrem de aparte“, a precizat Katarzyna. „Eu sunt un mare fan al limbii române, îmi place foarte mult cum sună, este melodică și dură în același timp“, o completează Olga. Cum să nu fim de acord cu ea?

Corina David

PARAGRAFF

ZIARUL ASTRA FILM
FESTIVAL SIBIU

Redactor-șef: Cătălin Olaru

Redactori: Corina David

Diana Voinea

Loredana Ghidarcea

Mihai Kolcsar

Teodora Lascu

Tehnoredactori: Nicu Ilie

Carmen Corbu

Retrospectiva
Astra Film Festival în imagini

2007 concert Grigore Leșe

AFF 2007 Emil Hurezeanu

AFF 2007 premiera filmului
„Război pe calea undelor“